

ԲԱԶՄԱՎԵՐ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ - ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ - ԳՐԱԿԱՆ

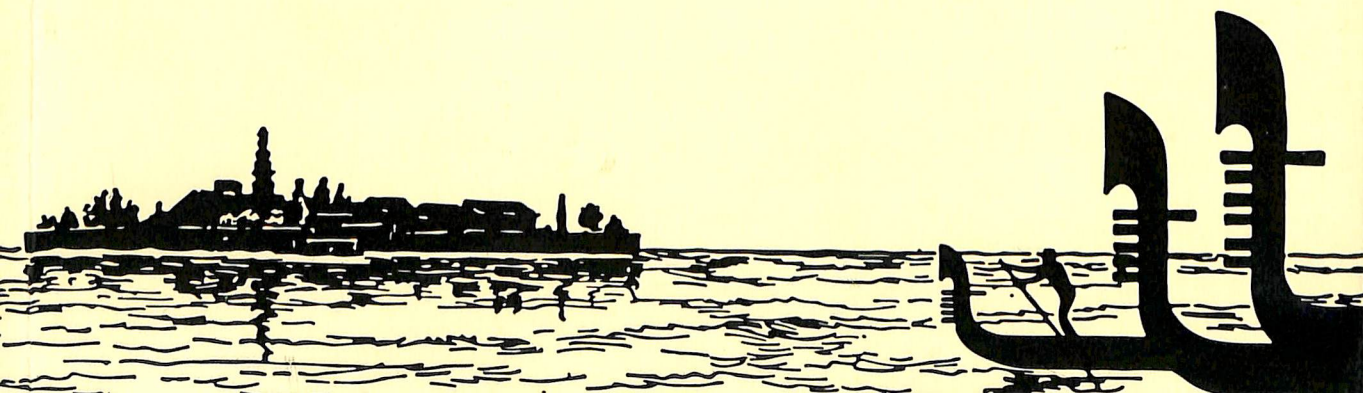
ՀԱՆԴԵՍ

REVUE

BAZMAVER

3-4

2024

✓

ԲԱԶՄԱՎԷՊ
ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1843ԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ
ACADEMIA ARMENA SANCTI LAZARI

ISSN 1722-4969

© 2024, Congregazione Armena Mechitarista – Casa Editrice Armena

Կը հրատարակուի «Գ. Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան» մասնակի նպաստով
Publié grâce le concours partiel de la «Fondation Calouste Gulbenkian»

37395^ա
288-2024

ԲԱԶՄԱՎԵՊ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ - ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ - ԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՆԴԷՍ

ԾԶԲ ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 3-4

2024

ՌԵԶԳ – ՌԵԶԳ

ՎԵՆԵՏԻԿ – Ս. ՂԱԶԱՐ

BAZMAVEP

RIVISTA DI STUDI ARMENISTICI

FONDATO NEL 1843

Anno CLXXXII, № 3-4

2024

SAN LAZZARO
VENEZIA

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ
ACADEMIA ARMENA SANCTI LAZARI

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

BAZMAVEP

RIVISTA DI STUDI ARMENISTICI

La rivista Բազմավէպ (*Bazmavep*) ha esordito nel 1843 quale emissione dell'*Academia Armena Sancti Lazari*, a sua volta espressione istituzionale della missione scientifica e culturale della Congregazione Armena Mechitarista di San Lazzaro, in Venezia.

Pubblicata ininterrottamente dal 1843, «Bazmavep», oltre ad essere la prima rivista armena accademica, rappresenta il periodico più antico continuativamente pubblicato in Italia e uno tra i più antichi a livello mondiale.

Nata come almanacco quindicinale illustrato di alta divulgazione dell'universo culturale letterario e scientifico e strumento informativo delle scoperte geografiche, archeologiche e scientifico-tecniche del tempo, è ormai una rivista di studi armenistici semestrale di alto profilo scientifico.

La rivista Bazmavep pubblica esclusivamente articoli originali non pubblicati altrove e che presentino il risultato di nuove ricerche, in tutte le discipline degli studi armenistici.

Oltre l'armeno si possono pubblicare in italiano, francese, inglese e tedesco.

Tutti i contributi sono sottoposti a valutazione e revisione attraverso il sistema di referaggio anonimo da parte di specialisti e collaboratori della Redazione.

La Redazione declina ogni responsabilità riguardo l'espressione delle proprie opinioni dei vari autori, senza pregiudicare il valore intrinseco a livello di ricerca. Le istruzioni per i contributori riguardo alle norme redazionali, al sistema di traslitterazione dall'armeno e ai criteri di trascrizione si trovano sul sito ufficiale della Rivista: <https://mechitar.org>

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ
ACADEMIA ARMENA SANCTI LAZARI

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

BAZMAVEP

RIVISTA DI STUDI ARMENISTICI

Բազմավէպ հայագիտական հանդէսը լոյս տեսած է 1843ին որպէս պաշտօնաբերք Հայկական Ճեմարան Սրբոյն Ղազարու, պաշտօնական մարմին Մխիթարեան միաբանութեան գիտամշակութային առաքելութեան:

Առանց ընդհատումներու տպագրուած՝ Բազմավէպը ոչ միայն հայկական նեմարանական առաջին հանդէսն է, այլ նաեւ Խալիոյ մէջ անընդմէջ տպագրուող հանդէսներու ամենահինն է եւ հնագոյններէն մէկը աշխարհի տարածքին:

Ծնունդ առած որպէս կիսամենայ նկարագարող Օրագիր, որպէս տեղեկատուական միջոց մշակութային, գրական եւ գիտական նորանոր յայտնագործութիւններու՝ աշխարհագրական, հնախօսական եւ գիտարուեստի քննադատներուն մէջ, այժմ կը ներկայանայ որպէս հայագիտական ուսումնասիրութիւններու գիտական մակարդակի կիսամենակային հանդէս:

Բազմավէպի մէջ կրնան տեղ գտնել միմիայն չհրապարակուած յօդուածներ, որ նոր ուսումնասիրութիւններու արդիւնք են, որեւէ հայագիտական ծիրէն ներս:

Հայերէնէն բացի, կարելի է հրատարակել իտալերէն, ֆրանսերէն, անգլերէն եւ գերմաներէն լեզուներով:

Բոլոր յօդուածները կ'ենթարկուին արժեւորման եւ գնահատման փուլի, կրկնակի ծածուկ ստուգման համակարգով, Խմբագրութեան կողմէ ընտրուած մասնագէտներու կողմէ:

Խմբագրութիւնը իւրաքանչիւր յօդուածի հեղինակին կը թողու արտայայտուած գիտական կարծիքներու պատասխանատուութիւնը, գնահատելով հանդերձ իւրաքանչիւրին հետազօտական ներքին արժէքը:

Խմբագրական կանոնները, հայերէնի տառադարձութեան համակարգը ինչպէս նաեւ այլ տեղեկութիւններ կը գտնուին հետեւեալ պաշտօնական կայքի հասցէին. <https://mechitar.org>

COMITATI EDITORIALI

COMITATO SCIENTIFICO INTERNAZIONALE

Claudio card. Gugerotti	Prefetto del Dicastero per le Chiese Orientali
Levon arciv. Zekiyani	già Università Ca' Foscari; Pont. Istituto Orientale
Bais Marco	Pontificio Istituto Orientale - Roma
Bardakjian Kevork	LSA International Institute - University of Michigan
Dedeyan Gérard	Paul Valéry University - Montpellier III
Kerovpian Aram	Centre d'études du chant liturgique arménien - Paris
Kouymjian Dickran	già California State University - Fresno
Navoyan Mher	Accademia Nazionale di Scienze dell'Armenia
Pane Riccardo	Alma Mater Studiorum - Università di Bologna
Shirinian Erna	Università Statale di Yerevan
Sirinian Anna	Alma Mater Studiorum - Università di Bologna
Ter-Ghevondian Vahan	Matenadaran - Yerevan
Van Lint Theo Maarten	University of Oxford

COMITATO DI REDAZIONE

Direttore scientifico e		
Capo Redattore	P. Serop vard. Jamourlian	Accademia Armena Sancti Lazari
Redattore ausiliario	P. Vahan vard. Ohanian	Accademia Armena Sancti Lazari
Segreteria di Redazione	Alberto Peratoner	Facoltà Teologica del Triveneto - Padova
	Avedis Hadjian	Hamazkayin Arm. Edu&Cul. So.

INDIRIZZO UFFICIALE

Bazmavep
Isola di San Lazzaro,
30126 – Venezia-Lido
VE (ITALIA)

tel. +39 041 52 60 104
fax +39 041 52 68 690
e-mail: Bazmavep@mechitar.org

ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Տ. ԿԼԱՌՈՒՏԻՈՑ ԿԱՐՏ. ԿՈՒՃԵՐՈՏՏԻ	Արեւ. Եկեղեցիներու վերատեսչութեան Պետ
Տ. ԼԵՒՈՆ ԱՐՔ. ԶԷՔԻԵԱՆ	Քա Ֆոսկարիի, Արեւ. Քհնյտ. հիմնարկ
ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ	Կալիֆորնիայի Պետական Համալսարան
ՆԱԽՈՅԵԱՆ ՄՀԵՐ	ՀՀ Գիտութիւնների Ազգային Ակադեմիա
ՇԻՐԻՆԵԱՆ ԷՌՆԱ	Երեւանի Պետական Համալսարան
ՊԱՅՍ ՄԱՐԲՈՑ	Արեւելեան Քահանայապետական հիմնարկ
ՊԱՐՏԱՔՃԵԱՆ ԳԵՈՐԳ	Միչիկընի Համալսարան
ՍԻՐԻՆԵԱՆ ԱՆՆԱ	Պոլոնիայի Համալսարան
ՎԱՆ ԼԻՆՏ ԹԷՈՑ ՄԱՐՏԷՆ	Օֆսֆորդի Համալսարան
ՏԷՏԷԱՆ ԺԻՐԱՅՐ	Փոլ Վալերի Համալսարան – Մոնփրիէ Գ.
ՏԷՐ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ ՎԱՀԱՆ	Մաշտոցի Անուան Մատենադարան
ՓԱՆԷ ՌԻՔՐԱՐՏՈՑ	Պոլոնիայի Համալսարան
ՔԵՐՈՎԱՐԵԱՆ ԱՐԱՄ	Հայ Ծիս. Երգ. Ուսմն. Կեդրոն – Փարիզ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ ԵՒ	
ԳԼԽԱԽՈՐ ԽՄԲԱԳԻՐ	Հ. Սերոբ վրդ. Զամուրլեան
ԽՄԲԱԳՐԻ ՕԳՆԱԿԱՆ	Հ. Վահան վրդ. Օհանեան
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ	Ալբերտո Փերաթոներ, Աւետիս Հանեան

ՊԱՇՏՏՈՆԱԿԱՆ ՀԱՍՑԷ՝

Bazmavep
Isola di San Lazzaro,
30126 – Venezia-Lido
VE (ITALIA)

հեռախոս +39 041 52 60 104
հեռապատմէն +39 041 52 68 690
էլ-հասցէ Bazmavep@mechitar.org

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ
SOMMARIO